

Ecologische inventarisatie en visievorming in het kader van Integraal Waterbeheer

De voormalige Afdeling Water van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (nu: VMM – Afdeling Water) heeft in het kader van haar bestuurlijke opdrachten een reeks studies laten uitvoeren rond ecologisch beekherstel van de waterlopen van 1ste categorie. De studies kregen als algemene naam: “ecologische inventarisatie en visievorming in het kader van integraal waterbeheer”. In een aantal gevallen werd hierbij samengewerkt met de provincie en werden ook de waterlopen van 2de categorie behandeld.

De bedoeling van deze opdrachten is om het waterbeheer beter af te stemmen op de aanwezige ecologische potenties in het stroomgebied. Het volledige stroomgebied wordt daarom doorgelicht op zijn ecologische waarde, waarbij vooral de hoofdwaterlopen en hun valleigebieden meer in detail geïnventariseerd worden. Het is de bedoeling om vanuit de inventarisatie de mogelijkheden voor een ecologische herwaardering van de waterlopen en hun vallei aan te geven.

Dit type studies bestaat algemeen uit 3 delen:

Algemene inventarisatie

De algemene inventarisatie gebeurt voornamelijk op basis van literatuur en heeft betrekking op de beleidsverkenning van het gebied (oa. op basis van het gewestplan, ruimtelijk structuurplan...), het gebruik van het stroomgebied zowel vroeger als nu en de abiotische kenmerken ervan (o.a. klimaat, geologie, hydrogeologie, bodemtype,...)

Ecologische inventarisatie

De ecologische inventarisatie gebeurt hoofdzakelijk op het terrein zelf. Hierbij worden zowel de waterlopen als delen van de vallei geïnventariseerd. Bij de inventarisatie van de waterlopen wordt o.a. aandacht besteed aan de waterkwaliteit, de waterloopstructuur en de fauna en flora in de waterloop en op de oever. Ook recente ingrepen zoals kruidruiming, het storten van afval enz. werden genoteerd. Bij de inventarisatie van het valleigebied worden de aanwezige vegetatietypes bepaald, alsook de grondwaterkarakteristieken (kwaliteit en kwantiteit). Tevens wordt de aanwezige fauna (broedvogels, amfibieën en reptielen, insecten, vlinders) opgenomen. Alle geïnventariseerde gegevens werden verzameld in een databank, die kan geraadpleegd worden bij de Afdeling Water.

Ecologische visievorming

Nadat men een referentiebeeld heeft opgemaakt op basis van de historische toestand of vergelijkbare stroomgebieden, wordt er

een visie geformuleerd die uitdrukt waar men specifiek met het stroomgebied naar toe wil, het zogenaamde "streefbeeld". Een vergelijking van dit streefbeeld en de huidige situatie levert een aantal knelpunten op, waarbij er maatregelen worden voorgesteld om deze knelpunten op te lossen. Voorbeelden van maatregelen kunnen zijn: het aanleggen van een houtkant langs delen van de waterloop ter voorkoming van nutriënteninspoeling vanuit de landbouw, het verwijderen van vismigratieknelpunten op de waterloop, het omleggen

van een deel van de waterloop om de natuurlijke structuur te verbeteren, het aanduiden van mogelijke overstromingsgebieden om overstromingen verder stroomafwaarts in woongebied te vermijden, ... De voorkeur gaat uit naar geïntegreerde maatregelen, waarbij een aantal knelpunten gelijktijdig worden aangepakt.

Zo werd bijvoorbeeld besloten om binnen het stroomgebied van de Kleine Nete en de Aa de natuurlijke overstromingsgebieden te behouden en om de natuurlijke structuur van de Kleine Nete (vrije natuurlijke struc-

tuur van de de waterloop) te herstellen.

Momenteel zijn dit soort studies zo goed als afgerond. Enkele voorbeelden van deze studies zijn:

- het stroomgebied van de Kleine Nete en de Aa
- stroomgebied van de Maarkebeek
- stroomgebied van de Grote en de Kleine Gete (incl Mesterbeek)
- stroomgebied van de Molenbeek/pachtbosbeek

Ninnia Cours, ABO nv

